

Rekomendacje biznesu dla rządzących

Materiał opracowany na podstawie wniosków
z konferencji EEC Trends
Warszawa, 8 lutego 2024 r.

EEC TRENDS

to doroczna konferencja poprzedzająca i przygotowująca kolejną edycję Europejskiego Kongresu Gospodarczego (EEC, 7–9 maja 2024 r., Katowice) – największego tego typu wydarzenia w Europie Centralnej.

W trakcie tegorocznego EEC Trends poruszono w ramach 8 debat i innych wydarzeń tematy najważniejsze dla stanu i perspektyw polskiej gospodarki.

Uczestnicy dyskusji – menedżerowie i właściciele liczących się podmiotów gospodarczych wielu branż oraz eksperci i przedstawiciele instytucji otoczenia gospodarki – wspólnie wypracowali i sformułowali rekomendacje dla rządzących, licząc na tak potrzebne nowe otwarcie w dialogu władzy i biznesu.

Wskazania uczestników EEC Trends – podzielone na obszary tematyczne i ujęte w syntetycznej formie uwag, wskazań i postulatów – prezentujemy poniżej.

Ich realizacja oraz aktualizacja stanu rzeczy w poszczególnych dziedzinach będzie, zgodnie z oczekiwaniami środowisk gospodarczych, jednym z istotnych wątków EEC.

Inwestycje i ich finansowanie. Rozwój gospodarczy

- Dekada zbyt niskich inwestycji oznacza dla Polski i polskiej gospodarki nie tylko opóźnienia w rozwoju zdolności wytwórczych, ale też zbłądną zwłokę w procesach transformacji (nie tylko energii, ale też w dziedzinie automatyzacji czy robotyzacji). Potrzebujemy pilnie poprawy stopy inwestycji.
- Państwo powinno inwestować tam, gdzie mnożnikowy, „rozlewający się” efekt realizacji przedsięwzięcia jest istotny z punktu widzenia całej gospodarki, a skala projektu, perspektywa czasu i okres zwrotu z inwestycji czy inne względy uniemożliwiają wzięcie na siebie ciężaru tych inwestycji przez sektor prywatny.
- Aktualnym przykładem koniecznego zaangażowania państwa, by tworzyć przewagi konkurencyjne dla gospodarki i wewnętrzne warunki dla uczciwej konkurencji są niezbędne i pilne inwestycje w rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznych.

- Istotne jest kompleksowe i konsekwentne wspieranie inwestycji zagranicznych na polskim rynku, ale państwo stwarzając korzystne warunki, winno jednocześnie stawiać wymagania inwestorom dotyczące przede wszystkim transferu wiedzy i technologii z zagranicy.

Geopolityka a gospodarka. Polska, Ukraina, Europa

- Sytuacja międzynarodowa, geopolityka – ostatnie lata i miesiące dobitnie nas o tym przekonują – określa warunki prowadzenia działalności gospodarczej, wpływa na decyzje inwestycyjne, skłania firmy do korygowania strategii.
- Polska może być beneficjentem trendu nearshoringu w dzielącym się świecie. Potrzebujemy jedynie spójnych i konsekwentnie tworzonych ram regulacyjnych – to obszar do poprawy.
- Przed Polską – pamiętając o zewnętrznych źródłach zagrożeń i ryzykach – otwiera się obecnie wiele nowych możliwości. Przez swoje położenie Polska odgrywa bardzo ważną rolę polityczną w Europie i ma szansę stać się bazą do odbudowy Ukrainy. Administracja i przedsiębiorcy powinni już teraz budować scenariusze i przygotowywać się realnie do tego procesu.
- Polska powinna nadal być pasem transmisyjnym pomocy Unii Europejskiej dla Ukrainy, a także – ze względu na nasze szczególne doświadczenie – rzecznikiem Ukrainy na forum UE. Musimy uświadamiać naszych partnerów europejskich, którzy działają w logice tradycyjnego rozszerzenia, a nie warunków wojennych.

Przykład: instrument Ukraine Facility jest tak skonstruowany, że oczekuje się od Ukrainy opracowywania strategii jakbyśmy mieli do czynienia z rozszerzeniem w 2004 r., a nie działaniem w okresie wojny.

- Przystąpienie Ukrainy do Unii Europejskiej winno być postrzegane nie jako zagrożenie, lecz jako szansa dla polskiego rolnictwa. Akcesję Ukrainy oraz obecną współpracę w kontekście Autonomous Trade Measures trzeba traktować i promować jako impuls do zreformowania podejścia do polskiego rolnictwa z silnym akcentem na przetwórstwo produktów rolnych i na budowanie długofalowych relacji z Ukrainą.

Transformacja sektora energii

- Największym wyzwaniem jest i pozostanie przez kolejne lata transformacja energetyczna polskiej gospodarki. Krajowy system energetyczny nadal w dużym stopniu opiera się na paliwach kopalnych. Konieczne są inwestycje nie tylko w wytwarzanie energii odnawialnej, ale także w dekarbonizację przemysłu, transportu czy sektora budowlanego i mieszkalnictwa.

- Energia w polskim miksie wytwarzania jest droga – źle wykorzystujemy środki z systemu uprawnień do emisji (EU ETS). W kraju brakuje źródeł zielonej energii, by firmy mogły redukować swój ślad węglowy.
- Stan sieci elektroenergetycznej nie nadąża za wyzwaniami transformacji sektora energii, hamuje rozwój energetyki odnawialnej, a także sektora magazynowania energii elektrycznej i wykorzystanie paliw alternatywnych w transporcie.
- Potrzebujemy decyzji i szybkiej realizacji inwestycji w infrastrukturę dystrybucji energii. Konieczne jest zagwarantowanie większej elastyczności i stosowanie uproszczonych procedur dla inwestycji w nowe lub remontu istniejących linii elektroenergetycznych.
- Sieci – nawet przy pełnej determinacji i zastosowaniu specjalnych procedur – nie rozbudujemy jednak w krótkim czasie. Promujemy, premiujemy i wspieramy zatem produkcję i zużycie energii poza siecią (rozwiązania off grid), a także elastyczne korzystanie z energii, wspierane rozwojem możliwości jej magazynowania i budową podstaw gospodarki wodorowej.

Klimat, środowisko, zrównoważona gospodarka

- Wyzwania związane z powstrzymaniem kryzysu klimatycznego i zrównoważoną gospodarką znalazły się wysoko na agendach odpowiedzialnych, myślących o przyszłości firm.
- Tempo zmian, presja regulacji i rynku są tak duże, że realna staje się groźba utraty konkurencyjności, a nawet eliminowania polskich firm (szczególnie eksporterów) z rynku ze względu na ślad węglowy ich produktów i usług. Decydujący jest tu miks energii zużywanej do produkcji, który w Polsce wciąż jest oparty na spalaniu paliw kopalnych.
- Należy umożliwić firmom inwestowanie we własne źródła energii odnawialnej oraz jej magazynowanie, nie rezygnując jednak z pilnej modernizacji, rozbudowy krajowej sieci dystrybucji energii elektrycznej i jej adaptacji do zmieniającej się struktury polskiego miksu energii, w którym coraz większą rolę odgrywa generacja rozproszona i prosumenci.
- Trzeba wspierać wszelkie działania służące faktycznemu ograniczaniu zasobochłonności gospodarki, dążąc do zamykania obiegu gospodarczego w duchu gospodarki cyrkularnej. Kluczowe są tu, wspierane przez nowe unijne regulacje, modele oparte na recyklingu.
- Regulacyjne stymulatory działań na rzecz zrównoważonej gospodarki muszą uwzględniać ekonomiczne realia, by motywować i przekonywać, a nie zmuszać i zniechęcać.

- Istotne jest włączenie biznesu w rządowe rozmowy o znaczeniu regulacji UE dotyczących ochrony środowiska i klimatu, a tym samym w proces kształtowania polskiego stanowiska wobec proponowanych rozwiązań mających bezpośredni wpływ na warunki prowadzenia biznesu.

Przykład: Packaging and Packaging Waste Regulations (PPWR) – jest rozwiązaniem określającym zakres ponownego użycia i recyklingu materiałów. Ich równorzędność jest kluczowa dla cyrkularności gospodarki. Jest też ważna pod względem ekonomicznym.

- Ponowne użycie jest możliwe w przypadku opakowań z tworzyw sztucznych, kartony i opakowania z tektury falistej są za to idealne do recyklingu, przez co świetnie wpisują się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Potraktowanie na równi recyklingu opakowań używanych w transporcie z ich ponownym użyciem (re-use) jest istotne dla realizacji idei obiegu zamkniętego opakowań. Nierówne traktowanie tych dwóch obszarów oznaczałoby dodatkowe koszty dla polskich przedsiębiorstw w trudnym okresie dla gospodarki. Tektura falista jest podstawą opakowań transportowych w europejskich łańcuchach dostaw i jest silnie zakorzenionym lokalnie biznesem, który przynosi korzyści polskiej gospodarce i lokalnym społecznościom.
- Zrównoważona gospodarka nie ogranicza się jedynie do kwestii środowiskowych, ale obejmuje aspekty społeczne, co wymaga ewaluacji przedsięwzięć nie tylko poprzez pryzmat ich znaczenia dla wzrostu obliczanego kryteriami ekonomii (Produktem Krajowym Brutto). Indeks Rozwoju Ludzkiego (HDI) jest głównym wskaźnikiem Polskiej Długookresowej Strategii Rozwoju – powinien być widoczny i brany pod uwagę, jeśli chcemy efektywnie dążyć do zrównoważonej gospodarki.

Cyfryzacja i gospodarka oparta na wiedzy

- Konieczne jest budowanie własnych modeli i rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (AI). Równie ważna jest ich skuteczna i przede wszystkim celowana implementacja we współpracy zarówno z rządem, jak i największymi graczami z poszczególnych branż.
- Sztuczna inteligencja nie jest celem samym w sobie, lecz narzędziem rozwojowym. Jest to sposób usprawnienia działań zarówno biznesowych, jak i administracyjnych. Powinniśmy (także administracja) wyzbyć się strachu przed implementacją rozwiązań bazujących na sztucznej inteligencji.
- Zamiast tworzyć fundusze na rozwój innowacji czy dotować technologiczne projekty – w tym rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji – państwo powinno skupić się na wprowadzaniu ulg podatkowych na rzecz innowacji, preferencyj-

nego opodatkowania dla innowatorów. To znacząco usprawni proces cyfryzacji przemysłu i sektora usług.

- Dla realizacji planów cyfryzacji i unowocześniania polskiej gospodarki potrzebujemy kapitału ludzkiego i zasobów kompetencji. Własne technologie, choć tak ważne, to za mało, by skutecznie wdrażać innowacje i skracać dystans do najlepszych. W Polsce powinien powstać ekosystem sprzyjający specjalistom z obszaru nowoczesnych technologii, zapobiegający tzw. drenażowi mózgow.

Infrastruktura i budownictwo

- Inwestycje w infrastrukturę transportową, a z nimi sektor budownictwa i wyspecjalizowane w tym obszarze firmy mają za sobą trudny czas wstrzymania środków z Krajowego Planu Odbudowy. Obecnie stają przed wyzwaniami związanymi z presją ograniczonego czasu.
- Ostatnie dwa lata, m.in. ze względu na brak środków z KPO, były niełatwym okresem także dla branży budownictwa kolejowego. Nie ogłaszano przetargów, a jeśli już się to zdarzyło, po wyłonieniu zwycięzcy nie podpisywano umów. Oczekiwanie w branży, że się to zmieni, jest bardzo duże i to zarówno wśród wykonawców, jak i producentów materiałów budowlanych. Tym bardziej że obecnie realizowane kontrakty dobiegają końca, a nowych nie ma.
- W środku unijnej perspektywy finansowej PKP PLK ma jeszcze do wydania 15 mld zł z poprzedniej perspektywy (2014-20). To korzystne dla firm wykonawczych, ale nie dla producentów materiałów budowlanych, bo ich produkcja została już zakupiona i zmagazynowana. Teraz potrzebują nowych zamówień.
- Środki unijne na kolej prędzej czy później nadejdą dużą falą, a trzeba pamiętać, że w kolejce do zamawiania usług budowlanych i nabywania materiałów ustawią się także inwestycje drogowe i energetyczne w zakresie modernizacji sieci. Grozi to wzrostem cen i niedotrzymywaniem terminów. Należy wobec tego w sposób optymalny dla wykonawców i dla producentów zaplanować napływ unijnych środków na rynek.
- Przewidywalność i prowadzenie dialogu. Branża chce wiedzieć, czy projekty, które zostały kiedyś ogłoszone, i zostały na nie zapowiedziane środki, będą kontynuowane. To samo odnosi się do projektów weryfikowanych przez nowe kierownictwo Ministerstwa Infrastruktury. Branża liczy, że weryfikacja będzie sprawna i szybko dojdzie do spotkania jej przedstawicieli ze stroną rządową.
- Państwo w ostatnim okresie – w obszarze inwestycji infrastrukturalnych – starało się poszerzać swoją rolę nie tylko jako regulatora rynku, zamawiającego, ale i wykonawcy. Należy zadbać o równe traktowanie podmiotów prywatnych i należących do Skarbu Państwa.

- Należy rozważyć wprowadzenie procedury certyfikowania firm, żeby w obszarze budownictwa strategicznego dla państwa nie było podmiotów, których jednym aktywnym jest teczka.
- Konieczne jest zachowanie stabilności źródeł finansowania inwestycji kolejowych w Polsce – po wykorzystaniu środków z KPO w 2026 roku. Należy rozważyć umożliwienie Funduszowi Kolejowemu zaciąganie zobowiązań finansowych na wzór Krajowego Funduszu Drogowego. Zapewniłoby to branży stabilność i pewność, że w związku z ograniczeniem napływu środków unijnych po 2027 r. będzie za co modernizować nowe połączenia i je budować. Fundusz Kolejowy mógłby być zasilany przez kapitał prywatny.
- Rekomendacją branży, być może najbardziej długofalową, jest odejście od standardu „Polski resortowej”. W tym modelu zarządzania krajem różne instytucje centralne decydują o poszczególnych fazach projektu, od jego koncepcji, przez zdobycie finansowania, a na koniec wydanie pozwoleń na budowę. Nawet jeśli każda instytucja robi najlepiej to, co potrafi, to wewnątrz systemu brakuje komunikacji, spójności i – w konsekwencji – skuteczności.

Państwo w gospodarce. Wolny rynek

- Państwo w polskiej gospodarce występuje jako regulator i jednocześnie właściciel, co wpływa na warunki konkurowania i na decyzje (inwestycyjne, rozwojowe) firm prywatnych.
- Państwo powinno w przejrzysty sposób, w dialogu z przedstawicielami strony społecznej, ustalać czytelne reguły i ramy, być strażnikiem bezpieczeństwa i dbać o równy dostęp firm do infrastruktury.
- Państwo nie powinno bez wyraźnych, ważnych powodów kontrolować działalności biznesowej ani oddziaływać na gospodarkę metodami politycznymi – szczególnie – dla doraźnych, koniunkturalnych celów. Naczelną zasadą powinien pozostawać nakaz: nie szkodzić – powiązany z samoograniczeniem interwencji określanych niegdyś mianem „ręcznego sterowania”.
- Dużym wyzwaniem dla poprawy relacji biznesu i administracji w Polsce jest stworzenie stabilnego systemu regulacyjnego, który umożliwi i przyspieszy inwestycje nie tylko w sektorze energetycznym. Dotyczy to także systemu bankowego, który musi zapewnić finansowanie realnej gospodarki. W przeszłości byliśmy świadkami interwencji rządu w tym obszarze.
- Potrzebujemy, jako polska gospodarka, pilnego odpolitycznienia spółek Skarbu Państwa, profesjonalnych kandydatów do ich władz oraz dopuszczenia do głosu mniejszościowych akcjonariuszy.

- Biznes i eksperci oczekują od rządzących uproszczenia procedur przetargowych dla innowacyjnych polskich firm i wprowadzenia dedykowanych ulg podatkowych zamiast dotowania nowoczesnych technologii.
- Należy przywrócić Radzie Dialogu Społecznego jej rolę – miejsca, w którym koncentruje się szczegółowa debata nad najważniejszymi dla gospodarki tematami.

Prawo i praworządność

- Nie można odpowiedzialnie i bezpiecznie prowadzić działalności gospodarczej bez gwarancji niezależności sądów. Erozja praworządności czy tolerowanie sprzecznego z nią stanu rzeczy to dla biznesu rosnące ryzyko i koszty, a w szerszym kontekście zagrożenie utratą dorobku ponad 30 lat polskiej transformacji – tego, co w polskiej gospodarce wartościowe.
- Biznes i przedsiębiorczość potrzebują przejrzystych i czytelnych reguł, stabilnego prawa i wydolnego, sprawnego systemu wymiaru sprawiedliwości. Należy zapewnić warunki bezpiecznej działalności gospodarczej – wolnej od systemowej opresji.
- Zmian wymaga sposób stosowania przepisów dotyczących tymczasowego aresztu. Konieczne jest odwrócenie nowelizacji prawa karnego z października 2023 roku oraz podjęcie energicznych działań dla przyspieszenia prowadzenia postępowań w sprawach gospodarczych.
- Firmy w Polsce od dawna apelują o zapewnienie wyższej jakości stanowionego prawa, jednoznaczność zapisów, procesowe podejście do legislacji, ocenę – w porozumieniu ze środowiskiem praktyków gospodarki – wprowadzanego prawa pod kątem jego efektywności i kosztów jego funkcjonowania.
- Racjonalna, niezaskakująca biznesu, respektująca zasadę vacatio legis, sprzyjająca biznesowi legislacja i polityka fiskalna to warunek niezbędny, by pobudzić aktywność inwestycyjną firm i przedsiębiorców szczególnie mniejszych podmiotów.
- Należy stworzyć „mapę drogową” określającą daty wprowadzenia konkretnych rozwiązań prawnych obiecanych przedsiębiorcom.

Finanse publiczne

- Finanse publiczne muszą być przejrzyste i poddane kontroli parlamentarnej. Kluczowy jest dostęp do środków napędzających rozwojowe inwestycje.
- Stan finansów publicznych niepokoi ze względu na zadania, które musimy sfinansować w najbliższej przyszłości: chodzi m.in. o nakłady na inwestycje – w trans-

formację sektora energii oraz w dziedzinie bezpieczeństwa i modernizacji sił zbrojnych.

- Musimy się skoncentrować na głębokiej zmianie podejścia do finansów publicznych. Wprowadzenie transparentności i kontroli wydatków to podstawa i punkt wyjścia.
- Transparentność i odpowiedzialna polityka finansowa państwa są tak ważne, bo wpływają bezpośrednio na wiarygodność kraju w oczach inwestorów i międzynarodowych instytucji finansowych.

Rynek pracy. Migracje. Demografia

- Polski biznes oczekuje działań ukierunkowanych na zatrzymanie w Polsce jak największej liczby imigrantów z Ukrainy i z Białorusi, bo te osoby są nam najbliższe kulturowo. Radykalnego uproszczenia wymaga system wydawania im kart pobytu.
- Uporządkowania wymaga dostęp do rynku pracy dla ludzi, którzy nie pochodzą z krajów ościennych.
- Pomocne w ściąganiu pracowników z innych krajów, których brakuje na polskim rynku pracy, może być stworzenie systemu walidacji kompetencji migrantów; należy wytyczyć czytelne ścieżki zdobywania i nostryfikacji przez migrantów uprawnień do wykonywania zawodu (wielu z nich jest zatrudnianych poniżej swoich kompetencji).
- Z punktu widzenia biznesu wartościowe są wszelkie efektywne działania służące zapobieganiu przejawom dyskryminacji na rynku pracy migrantów oraz kobiet, osób starszych i niepełnosprawnych.
- Państwo winno wspierać realizację polityk równościowych, w tym zadbać o implementację wszystkich regulacji unijnych dotyczących transparentności wynagrodzeń, udziału kobiet w zarządach i work-life balance.
- Wprowadzaniu twardych mechanizmów prawnych (np. parytetów) winno towarzyszyć upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu zatrudniania w niepełnym wymiarze godzin osób niemających możliwości pracy na pełnym etacie, ale również osób izolowanych, w tym emigrantów.
- Wprowadzanie rozwiązań dla rynku pracy winna poprzedzić diagnoza barier i wyzwań oraz testowanie w formule dobrowolnych dobrych praktyk. Rząd byłby inicjatorem i partnerem takich działań, prowadzonych np. przez wyspecjalizowane organizacje społeczne czy think tanki.

Udział w wydarzeniu wzięto:

1100

gości

100

**akredytowanych
dziennikarzy**

Materiał opracowany na podstawie wniosków z konferencji EEC Trends, która odbyła się 8 lutego 2024 r. w Warszawie. Ich realizacja oraz aktualizacja stanu rzeczy w poszczególnych dziedzinach będzie kontynuowana podczas **Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach (7-9 maja 2024 r.)**.

EEC TRENDS

 PTWP SA

10

EEC TRENDS